

DOBA HALŠTATSKÁ

stěna vypletená
proutím

mazanici utěsněné
spáry ve stěnách

loukotové kolo

Doba halštatská neboli **starší doba železná** (ve střední Evropě 750–400 př. n. l.) je dobou rozmachu řeckých států a civilizace **Etrusků** ve střední Itálii. Společnost začala využívat **železo** na výrobu nástrojů i zbraní. Kmeny, které sídlily mezi dnešní severní Francií a Slovinskem, spojovala tzv. **halštatská kultura**, pojmenovaná po nalezišti v rakouském Hallstattu. Na tamním pohřebišti s více než 2000 často bohatě vybavenými hroby se našlo množství cenností (železné a bronzové meče, dýky, sekery, přilb apod.). V nedaleko objevených **solných dolech** se díky konzervačním účinkům soli dochovaly i předměty z organických materiálů (kožené vaky na transport vytěžené soli, kožešinové čapky, dřevěné nářadí, oděv a obuv).

V době halštatské se nově rozvinulo **hutnictví**. Železná ruda byla ve střední Evropě dobře dostupná a tavila se v jílových pecích. Novým řemeslem bylo **kolářství**. Vozy s řadou železných doplňků měly dvě nebo čtyři kola, která už nebyla celodřevěná, ale loukoťová: s obvodovým kruhem z ohnutého dřeva a vnitřními paprsky. Stoupl význam koní a začal se chovat **kur domácí**.

V osadách se vedle nadzemních kůlových staveb objevily polozahloubené nebo zahloubené chaty (tzv. **polozemnice** nebo **zemnice**). O mimořádném postavení vládců svědčí jejich **bohaté hroby**. Mrtví byli někdy pohřbeni na čtyřkolových vozech s mnoha vzácnými milodary a nad hrobem byla navržena **mohyla**.

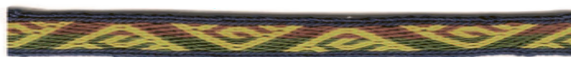

Co bylo zapotřebí k tavení železa? Znáte i jiná místa, kde se těžila nebo těží sůl? K čemu sloužila radlice? Jaké materiály se mohly používat k barvení vlny?

V halštatském období došlo k vpádu bojovných kočovných Skytů z východu do černomořských stepí a dále na západ. Jejich královské hrobky překryté obrovskými mohylami, v nichž byli pohřbeni vládcí se svými koňmi, ukrývají také luxusní zlaté a stříbrné předměty.

Textilní nálezy z Hallstattu dokládají užívání přírodních barviv na vlnu. Už ve starší době železné dokázali lidé vytvořit širokou škálu barev, které využili na oděvy a karetkové pásy.

Pec na tavení byly stavěny ze směsi jílu a řezané slámy. Po vysušení těla pece byl uvnitř rozdělán oheň, kterým se pec vypálila. Teprve pak bylo dmýhacími měchy rozžhaveno dřevěné uhlí na potřebnou teplotu: železo taje při 1535 °C. Obsluha měchů se tak pořádně zapotila!

Výrobu dřevěného uhlí zajišťovaly milíře: velké hranice dřeva z vnější strany utěsněné hlinou, které ale nesmí hořet, jen doutnat.

O životě kočovných Skytů pojednává kniha A. P. Smirnova *Skytové*.

1. Archeopark Všešary
2. Archeopark Chotěbuz-Podobora
3. Muzeum a solné doly Hallstatt

